

با ل ت نشت بـتا قـ تـیـو ستار یـک بـگرین ... زانا سامان

د بـت بـژین
و ک ژانی ئاو
ل د می منایدا
ب ب قو اوکردنی ژیان،
د بـت بـرین
و ک تـرانی یـکتر
ل کاتی هـ ما تـندا
د بـت بـنجین
و ک نـجانی یاری ما با جـند،
ئاخر ک د ... ک
من د بـم پیاوکی
سـ نـگینی ت و
د تـم پ ... اد گـرت،
د بـت بـین و
ل فراوانی باخچـ یـکدا
سوـند بـین
سوـند کی در یا ن
سوـند بـین سوـندی عیشق،
د بـت و ا بـکـین ...
و ا بـکـین پـولـکان بهـنـین
گفتوگ ...
و ا بـکـین هـر زوو
بـ یا نییـکی زـر زووتر
بـگـینـد دوا مـنـزی
یـکدی،
د بـت کار ک بـکـین
خـر ل و دووری دوور و
بـتـ ئاشنامان و
بـ یا نیان ...
عیشقمان بـسـردا بـشـند،
د بـت و ا بـکـین
دیلـبـرا ...

لای کا نیپ کی لاچ پ
 دوعا خووسا و کا نمان
 ب ی کتر
 بخو نین و،
 ل وس ری جاد کا نی منا پی و
 هاوار ل خ ش ویستی بک ین،
 ل و پی ی وجود و ... خ مان
 خ مان ل ی کدیدا بد زین و،
 د بت کار ک بک ین
 کار ک ب ت ک بوون ب ...
 حونج کردن ی ی کدی
 ب خو نند و ی ت م ن
 ب گو گرتن ...
 ل نزا کا نی ت نیایی
 ب ژا ن کی ئ ب دی
 ل د می ...
 با قبوونی مانگدا
 ل ت فکرین ...
 ب خ یا ی منا کی ها و ب ش و
 ل کاتی پژانی ئ ویندا،
 د بت وا بک ین ...
 شت ک بک ین
 ب تام بچین ژیا ن و،
 د بت کاری ل س ر بک ین،

پ شک ش ب دیلب ری من ک ت نیایی خا پوور کرد

زانا سامان

9 سپت مبر ری 2019

تورکیا تارما یی کی ترسنا کی مادد ه شب ر کان ... شوان ح س ن ئ بو ب کر

ل د ر ز مان و تورکیا یی کک بوو ل و و ات ب ناوبانگانی دنیا
ل ب ره م ه نانی ماد ه شب ر کان. م ژوو پمان دتت بازارگانی
تورک ل س دای شش و ح و ت و ماد ی ه شب ری "ئ فیون" نیا ب "چین"
ه نارد کردو. دواتریش ل ژر سای ی حوکی ئیمپرات ری تی
عوسمانیدا ئاسای بوو بازارگانی کردن ب ماد ی ه شب ر،
ب اوکردن و ی ب نیو ن ت و کان یی دنیادا و ب ر و ه د ر
بردیان.

ه نوک وک س دای شش و ح و ت تورکیا یی کک ل و و ات
ب ناوبانگانی دنیا ل ب ره م ه نان، ب اوکردن و و فرشتنی
ماد ه شب ر کان ب ن و ن ت و کان یی دنیای ئیمردا. بازار ی
ساگردن و ی ئ و مادان ب بازارگان تورک کان بریت ل ئ وروپا،
باشوری ر ژ ه ات ی ئاسیا و و اتانی ر ژ ه ات ی ناو است. ب گ ی
ز ر ه ن ک د یس ل م ن تورکیا ب ر ژ ی کی گ ل ل ک ز ر ماد ی
ئ فیون، ح شیش، ه ر ی ن و ک ک ی ن ب ره م د ه ن ت و ب او یان
د کات و. بازار ی گ رمی ماد ه شب ر کان ل لای ن قاچاچی و مافیا
تورک کان ک ن ت و کراو.

مافیای تورکیا ل س ر ئاستی ه موو دنیادا ناسراون، پیش ی
س ک یان بازارگانی کردن ب ماد ه شب ر کان ب تایب تی "ه ر ی ن"
و "ئ فیون". ئ و د ست و گروپان و کو ر ک خراوی گ وری ب س تراو
ب ی ک کار د ک ن، ل ه موو دنیادا خ ک یان دروست کرد و ب
تایب تی ل ئ وروپا. گروپی مافیای تورکیی د ستیان گ یشت ت ن و
دام و د زگان ی حکومتی تورکیا و کار ئاسانیان ب د ک رت ب
ئ نجامدانی کار کان یان، ل ب راب ری ئ و شدا جگ ل پار کاری
تری و کو کوشتن، چوون ن و ش ی ماد ه شب ر کان دژ ب
ن ت و کان ی ک تورکیا ب د وژمنی س ر س ختی خ یان د زان ت و کو
ن ت و یی کورد، ب و م ب ست تورکیا ماد ی ه شب ری ه رزان ب هاو
کوا تی خراپی ز ر ر م ن د ب ر گای ئ و مافیا و تاوانبار تورکان
ه نارد ی ن و کوردستان د کات.

ب گو ر ی راپ ر تی ن ت و یی کگروتو کان و راپ ر تی سا ن ی

والتانی ئوروپا له ساى ۲۰۱۲دا ئاماژيان بـوـ كـردوـ كـ گـروپـى مافيا توركـكان گـلـكـ تاوانيان ئىجامداو، كـنـترـلـى مـادـى هـشـبـرـكان له سر شـقـامـكانى وـالتانى ئـورـوپـادا له ژـر دـستـى تورك دايـ. له و راپـرتـدا هـاتـوـ كـ گـروپ و رـكـخـراوى مـزن كـ ژمارـيان ۴۷۱۰۶۷ كـس بوو ۱۰۶۳۹۶ كـسيان تورك بوونـ. ۲۶.۶ % ئـوانـى بازـرگـانى بـ مـاد هـشـبـرـكان دـكـن توركن له ۲۱.۹ % له و رـژـيـدا بازـرگـانى بـ مـاد هـشـبـرـكانى وـكـو هـرـين و كـكـين دـكـن. سـلـكـى ئـو گـروپـانـ زـربـى له ئـسـتـنـبـ و هـلـلـنـدا نـيـشـتـجـن. له هـمان سـاـدا بـرـيتـانيا داني بـوـدا ناوـ كـ ۹۰ % ئـوانـى بازـرگـانى بـ مـاد هـشـبـرـكانى هـرـين و كـكـين دـكـن بـ نـو وـالتـكانيان توركن بـستـراون بـ مافياو گـروپـى ئـفـغانـستان و پاكـستان. بـ گـوـلـرـى اـپـرـتى نـتـو و يـكـگـرتـوـكان و وـالتـانى ئـورـوپا له ساى ۲۰۱۲دا دـرـيدـخـات كـ له ۹۳ % ئـوانـى كـنـتـلـى بازاري سـلـشى مـاد هـشـبـرـكان دـكـن له ئـورـوپـادا توركن.

سـاـانـ توركيـا نـرخـى ۶۰مـيـلـيـن دـلـار بـ فـرمـى مـاد هـشـبـرـكان بـ خاوى هـنـاردـ دـكـات بـ ئـمـريـكا بـ مـبـستـى دروست كـردنى دـرمان بـ تـايبـتى مـرفـين و كـدين. لـكـگـ ئـوـشـدا ئـمـريـكا بـ رـكـگـى ئـسـنـرـ دـستـكـردـكان زانـيـارى هـيـ دـرـبارـى كـكـگـى هـيرـين له هـمـوـ دنـيـادا، دـرـكـوتـو كـ توركيـا سـرـچـاوـى سـلـكـى هـنـاردـ كـردنى مـادـى هـرـينـ بـ ئـمـريـكا له ۸۰ % يـ ئـو مـادـيـ له توركيـاو بـ رـكـگـى نا ياسـايـى دـكـات بـ وـالتـكـيان. ۸۰ % مـادـى هـرـين كـ له بـرـيتـانياـدا بـاو دـبـتـو و دـرـكـوتـو لـلايـن رـكـخـراوـكى توركى نـيـشـتـجـى شـارى لـنـدن و باشورى رـژـئاوـى بـرـيتـانيا سـرـپـرـشتى دـكـرت.

توركيـا هـر بـوـ ناوـسـتـت كـ مـادـى هـشـبـرى خـمـاـى بـرـهـم بـهـنـتـ بـكـو مـادـى هـشـبـرـ"مـيـتـاـمـيـتـاـمـين" له ئـرـانـو و هـنـاردـ دـكـات بـ بازارـكانى باشورى رـژـئاوـى ئاسـيا. كـكـين له باشورى رـژـئاوـى ئـفـريقـاو هـاورـدى توركيـا دـكـرت، زـربـى قـاچـاچـيـ ئـفـريقـيـكان ژنى توركيـان هـناوـ بـ هـاووـلـتى بوون له توركيـادا و نـيـشـتـجـبوونـيان له وـالتـدا. مـادـى هـشـبـرى حـشـيش له ئـفـغانـستان، لـبنـان، ئـلـبـانـيا دـهـنـرت بـ توركيـا. ئـپـيـم له ئـفـغانـستانـو بـ رـكـگـى ئازـرـبايـجان، جـرجـيا روسـيا دـكـيـنـدرت بـ ئـورـوپـا رـژـئاوـا.

بـ گـوـلـرـى اـپـرـتـكـى ئـارتى رووسى كـ له ۲۰۱۵/۱۲/۲۲دا بـلـاوى كرايـو، مـادـى 'ئـفـيـونـى' له ئـفـغانـستانـو هـاورـدـ دـكـرت بـ

تورکیا، له ټاکنیزو کانونو تورکیادا د کرښت په مادو کې هېڅ شېرې
“هیرین” نه لیدل کېږي. د کرښت په نورووېا، سټوکی د زگای د ژبه په مادو
هېڅ شېرې کانونو رووسی رایځي. یانې د له هېڅ مادو ټکي هېڅ شېرې لیدل کېږي
د زگای د ژبه په مادو کې هېڅ شېرې کانونو نه فغانی د ستیان په سر ۶۰۰ کیلو
گرام له مادو کې هېڅ شېرې “نېوین” گروو کې له لایڼ بازارگانو
تورک کاندې هېڅ ودرېو بگړیو نه لیدل کېږي. نو تورکیا په مېلېستي گڼو
په مادو کې هېڅ یرین و ناردنی په وېلېتانی نورووېا،
له ۲۰۰۰-۲۰۰۸ له کډې نه وړاندې گیران له بازارگانو کېدو
مادو کې هېڅ یرین له ایټالیا له ۱۳٪، تورک بوون، له بولگاریا له ۲۷٪
تورک، له بریتانیا ۵٪، تورک، له آلمانیا ۱۹٪، تورک، له هېڅ کډو
له سډا ۱۶٪، تورک بوون.

تورکیا له هېڅ موو زېمان و سرېدو مېکدا ناسراو له نه و میلېتانی
تایېتې له نه و میلېتانی رڅه ټکي ناوې است و نورووېا د
دېستي هېڅو له دروستکردنې گروپی پیاوړې، تاوانبار،
قاچاچيېتې کېدو په مادو کې هېڅ شېرې کانونو، هېڅ روها ناسراو په وې کې
باکي نه بوو له وې مادو کې هېڅ شېرې په کارېه ټکي په مېلېستي
دېستېوتې وېکو پارې، مېلېستي سیاسي یانې کډو دنان په نه و
کډو سايېتانی کې د کډو نه دووېوېو کې له گڼو یانې نه و
نه وړاندې کې په زرگربوونې څېرې له هېڅ وړاندې په زرگري
نیشتمانی وېک نه وېوېو کېدو.

تورکیا د وړې سټوکی هېڅو له قوې و کېدو له وړې کڅراو
ایسلامیې توند وړاندې کې له رڅه ټکي ناوې استا په ربوونې
گیان نه وېوېو کېدو نمونې وېک رڅراوې داعش، یارمېتیدانی تورکیا
په داعش ټکي نیا په کېدو وېوېو کېدو رڅرګې هاتوچې، پارې، ناوېا کېدو
فرېکڅرګانې نیې یانې په رڅرګې یارمېتیدانی سربازيې، مرې و
فرېشټنې نه وېوېو په قاچاچې په کډو په سډان په رڅرګې له بېر دېستدایې کې
تورکیا باشتړین رڅرګې په گډو یانې په رڅرګې مادو کې هېڅ شېرې کانونو
نه و رڅراو په دنیا په تایېتې په وېلېتانی نورووېا.

له مانګې دوازدې ساې پاردا کې ناې میدیای نارتی رایځي. یانې د
سېرچاوې دېستېوتې نه و پارې څېرې یې داعش له نه و نجامی
هېڅ نارد کېدو مادو کې هېڅ شېرې کانونو له نه و فغانستانو په تورکیا
له وېوېو په و نورووېا، ایفانېف سټوکی د زگای د ژبه په مادو
هېڅ شېرې کانونو رووسی ساې پار له هېڅ مان کېدو دا رای گډي. یانې د
رڅرګې تورکیاو داعش په بې ۱۵۰ بیلېن د لار قازانجې هېڅو
نه و نجامی نه وېوېو تورکیا رڅرګې په داعش داوې مادو کې هېڅ شېرې کانونو

تورکیادا دَرَباز بکَن بَ دنیا .
میللَ تی کورد بَ ئاگایِ لَوی کَ تورکیایی دژ کورد و
مرَ قایی تی، دَستی بَ جَنگی مادَی هَشبَر کردو دژ، یَکیان بَ
رَگی هَ ناردَ کردنی ماددَی هَشبَر رَکان و بَاکردنَ وِی لَ نیو
میللَ تی کورد بَ مَ بَستی خو پَ وِگرتنی تاکی کورد بَ و ماددانَ .
دوو مَ بَ رَگَ دانَی داعش بَ هَ ناردَ کردنی بَ ره مَی ماددَ
هَشبَر رَکان بَ رَگَی تورکیاو بَ دنیا .

ژنامَ نووس : شوانَ حَسَن ئَ بو بَ کر

شاعر کی شاعیری مَ غریبی “موسَتَ فا ستیتَ” لَ دیوانی “پَ رستگا” دا

وَرگَ رانی لَ سویدی وِ: بَ کر ئَ حمَد

زَ ر بَ زَ حمَ ت تا بووتی باو کم هَ لگرتوو و
هَ نگاو هَ نگاو بَ پَ شَ وِ، پشت چَ ماو
باری سَ رشان تادَ هات هَ ر قورستر دَ بوو
توانا و بَ ستم لَ بَ ا
دانَ ویم و خَ م لَ ژَ ر تا بووت دَ رکَ شا
سَ ری تا بووتَ کَ م لادا و بَ دوودَی و بَ سرتَ یَ ک
وتم: باو چیدی ناتوانم هَ تَگرم، داوای لَ بووردن دَ کَ م و
دَ پرسم هَ ندَی کَ ماو دَ کر لَ گَ مَدا کَ ی؟
لَ پاش کَ مَ ک، هَ ردوو چاوانی کردَ و
دَ مووچاوی پَ لَ وِ و قَ ژَ ئا ووزکاو
دَ رپَ و کراسَ کی سپی لَ بَ ردا
ئا هَ کی کورتی هَ لکیشا و سَ ری لَ قان
بَ تَ وِ سَ کی سَ زدارَ وِ، هَ رو کَ جاران
هَ ستایَ پَ، هَ نگاو کی هاویشته دَ ری تا بووت و
کَ مَ ک سست و شَ قاوی رَ ک
من بَ دوایدا، ئَ و بَ دَ نگ و

منیش هـ روا .

تا بووتـکـ لـ شوـنیـ خـی، لـ نا و چـقی توولــدا .
گـیشتینـ لای ئـ و گـری پـش چـند و خـتـک هـکـکـند را بوو
بـ و ی ورتـیـکی لـ بـ، لـ گـری کـیدا اـکـشا
یـکـمجار لـسـرلایـک و

دوا تریش ، پـچـوانـی جاری یـکـم ، خـی وـرگیـا .
خوای ئـ و دـــــ : دـ بـ ووی بـری و مـشریق بـ
بـ زـینی من، دـ بـ رووی لـ مـکـکـ بـ
لـ بـختی من، ئـ و نا پرسـ مـشریق دـکـوتـ کام لا
راستـ دـو، من بـ خـیشم نازانـم کوـ دـکـو
دـستـکانی لـکـئاـند و کردیـ سـرین بـ ژـرسـری
هـ ناسـیـکی قوـی هـمزی، هـردووچاوانی لـکنان و
منیش یـکـسـر چوومـ سـرچـک
بـ هـردوو دـست و بـپـلـ، سـری گـــــم داپـشی.

وـرگـرانـی لـ سویدیـو : بـکر ئـحمـد